

յետ մնայ Սլեքսանդրապոլը, որը երբ
եղիք ընդունելու է այդ միտքը. ուրեմն
անհրաժեշտ հասարակաց կարիքին:

Յուսանք և սպասենք:
Գ. Յ.

Բազում, 25 մայիսի

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԽԱՆԴՈ (Անալոգալիզմի գաղափար), 16
մայիսի.— Մեր ունեցած յայն ի դերը
եղաւ, մի շարքից աւելի է, որ հոտ-
անկախական միակերպ երևան են եկել:
Նրանք առայժմ թէ և ցանքսին և ոչ մի
միտք չեն տալիս և քանակութեամբ ընդ
են ու դեռ գտնուում են գետնի վրայ,
կամ լայնատեղեք բոլորի տեղերի տակ,
բայց անվիճելի է, որ հետզհետե՛ք բազմա-
նալու են. և երբ հասնաւորը բարձրա-
նայ ու հասկեր գցե, այն ժամանակ միու-
կը կը բարձրանայ հասկերի վրայ ու կըս-
կա՛ն ձծծ թաւմ հասցանքի:

Մեր գիւղացին, մինչև այժմ նրան
կենդանի չհանդիպելով ոչ մի տեղ, լիա-
յոյս էր, որ այս տարի այդ աւերիչ մի-
ջատներէն աղաւտել է, բայց այժմ նրա
յուսահատութեան չափ ու սահման չը-
կայ. էլ իւր փարթամ արտերը նրա
սիրտը չեն ուրախացնում, էլ իրեն քաղցը
եղանդեղով չի մխիթարում, որ եկող
ձմեռը գոնէ խաղաղ պիտի կարողանայ
կուտ փորով անցկացնել իւր ընտանիքի
հետ, նրա բոլոր օղակն ամբողջները
միակերպ յօդս ցնդեցնել:

Ինչպէս իւր ժամանակին գրել էի,
չնայելով գաւառիս դանազան տեղերում
իմ կատարած մանրակրկիտ հետազոտու-
թեան, չպատահեցի մի կենդանի մուկի
անգամ, իսկ իմ մօտ եղածները ևս սատ-
կեցին. իսկ այժմ, մօտ 10 օր է, նը-
րանց կարելի է տեսնել ամեն տեղ, և
նրանք առ այժմ կերակրում են հա-
ցաբոյս կանաչ տերեւներով, ձատ հա-
ւանական է, որ մուկները վերստին մեզ
մօտ եկան հարեան անտառներէն, ուր
գնացել էին ձմեռելու:

Ներկայումս մեզանում հացաբոյսը շատ
փարթամ վիճակի մէջ է. աշնանացանը
և գարնին, որոնք մեր գաւառի այս տա-
րուայ գլխաւոր ցանքն են, շատ առատ
հունձ են խոտանում, եթէ մուկը չը-
մանէ. ծաւ ի սերտ պիտի առնի, որ
այդ փարթամ արտերին կից անցորդի
աչքով ընկնում են և բոլորովին լերկ ու
սև արտեր, որտեղից կարծես սերմնա-
ցանը մեր է դուրս եկել, այն ինչ նրանց
հետ ցանաւած արտերը ծածկուած են
ճօխ հացաբոյսով: Այդ այդպէս լինելու
մասին ժողովրդի մէջ հազար ու մի
տեսակ ենթադրութիւններ են լինում,
բայց բոլորն էլ ճշմարտութիւնից շատ
հեռու են: Արտերի այդպէս լերկ մեա-
լու համար մեր թշուառ գիւղացին
պարտական է իւր խորին շնորհակալու-
թիւնը յայտնելու Անալոգալիզմի մի քանի
բարեխիղճ հացահատիկ վաճառողներին,
որոնք, գիտեսնալով որ հացաբոյսը վերջ
ի վերջոյ ենթարկուելու է հոտանկալու-
թեան, և արտերն ինչպէս որ սկզբից
սև էին, այնպէս էլ սևանալու են, ա-
ւելի լաւ համարեցին նրա կեանքի գնով
ձեռք բերած փողերի փոխարէն տալ
այնպիսի սերմնացու, ի հարկէ մրսած,
բայց լաւ տեսակի գնով, որ արտը, գիւ-
ղացու ապրուստի միակ աղբիւրն ինչպէս
որ սև էր, այնպէս էլ սև մնայ: Եւ այդ-
պէս էլ եղաւ: Բայց այս բանը գիտէ՞ք
մեր հայրենիք ինչից զրոգւած արին.—
լոկ, այն, լոկ կարեցնութիւնից ղէպի
թշուառ գիւղացին, ի հարկէ միայն ի-
րենց յատուկ կարեցնութիւնից: 25 որ
գիւղացու թշուառութեան ձայնը հազա-
րաւոր վերստին տարածուեց, և ամեն
տեղ առաջ բերեց բուռն կարեկցական
զգացմունք, ու գանազան կողմերից ըս-
կեցին օգնութեան ձեռք կարկառել:
Մեր հայրենիք ևս չուզեցին սրտացաւ-
ներէն յետ մնալ, նրանք էլ իրենց ու-
նեցած խղճի համաձայն օգնութեան հա-

տան... Մնալու, Անալոգալիզմի բարե-
խիղճ վաճառականներ, ճիշտ որ վատա-
կեցիք անմահ բարեբարի անուր. դափ-
նեները միայն ձեզ են արժանի:
Բացի մուկների պատճառած սարսա-
փից, ներկայումս գաւառիս հասել է մի
այլ պատահաւ—անասունների ժանտախ-
արը, որն առաջին անգամ երևեցաւ Ա.
լատան գիւղում և մինչև այժմ տարել
է 200 անասունից աւելի զոհ. կան այն-
պիսի տներ, որոնք բոլորովին զրկուել
են անասունից. հիւանդութիւնը դեռ
չարունակում է. Սլաւոնաւում է
գաւառիս անասնաբուժը. Բացի յի-
շուկ գիւղից ժանտախար են երևացել
է և Անալոգալիզմի անասնաբուժի
մէջ. այդ պատճառով անասուններով
երթեկեկութիւնը գիւղերի և քաղաքի
միջև գաղաղած է: Այդ բանի շնորհիւ
շատ միջերկրների գինը յանկարծ բարձ-
րացաւ. աղը, որն առաջ պուրը ծախ-
ւում էր 35—40 կոպէկով այժմ ծախ-
ւում է 70 կոպէկով:

Չնայելով որ իրենց քրթի առաջ ժա-
տախարը, իւր վարակիչ բնատրուութեան
շնորհիւ, մի տանից փոխում է միւսը,
բայց և այնպէս գիւղացիները ոչ մի
կերպ չեն ուզում հաւատալ նրա վարա-
կիչ լինելուն և, այդ բանը համարելով
Աստուծանից անօրինաւոր մի բան,
մեղք և յանգիստութիւն են համարում
բժշկական միջոցների դիմելը: Այդ նա
խապաշարմունքի շնորհիւ էր, որ այս-
տանցին Ալեքսանդրապոլի գաւառից իւր
վարակուած անասունները տեղափոխեց
գիւղ ու պատճառ եղաւ այդ հիւանդու-
թեան տարածուելուն:

ՀԱՄԱՐԱՆԱԿ

ՆՈՐ ԴԱՐ ՊԱՐՍՅԱՆՆԵՐ
(«Նոր-Դար»-ի թղթակցից)

ԳՐԻՄ ԸՆԴՅԱՆՈՐԴԱՆՔ ԸՆԴՅԱՆՈՐԴԱՆՔ
ԹԱՆԻՐԻՑ, 15 մայիսի.— Ինչպէս յայտ-
նի է նախընթաց թղթակցութիւնից,
անցեալ ամսի 22-ին կայացած պատ-
գամաւորական ժողովն ընտրեց միաձայն
Արխանգելսկայ արք-եպ. Սեղբակեանին Ատր-
պատականի թեմի առաջնորդ. նախ քան
ընտրութիւնը, թեմ և դէմ կարծիքներ
չուտ եղան սրբապատ Սեղբակեանի նկատ
մամբ. ոմանք ասում էին թէ՛ յարգելով
Ատրպատականի հայ ժողովրդի խնդիրը
կրեղունի թեմի առաջնորդութիւնը,
կամ թէ՛ իւր շահին կըրտի ընդ-
հանուրին և այլ այս տեսակ լատենա-
կան կարծիքներ... իսկ աւելի հեռա-
տեսներն այն կարծիքն էին, որ նա
դժուար թէ հաշտարկանի պէս թեմը
թողնի և գայ մեր այս ընդարձակ, բայց
բարոյական և նիւթական կողմից աղքատ
թեմը: Վերջիններիս ասածը ճշտուեց,
ընտրութիւնից մի օր յետոյ հեռագիր օտա-
ցուեց սրբապատի կողմից, որ յայտնում էր
իւր Խաւրից գալու անհնարաւորութիւնը,
իսկ հինգ օրից յետոյ էլ էջմիածնից
պաշտօնական հեռագիր ստացուեց
Արխանգելսկայ սրբապատի հրաժարականի
և նոր առաջնորդի ընտրութիւն կատարե-
լու մասին: Այդ առթիւ առաջնորդական
փոխանորդ տէր Մկրտիչը հրաւիրեց չեք
ուղարկեց պատգամաւորներին ներկայ
գտնուելու ամսին 11 ին առաջնորդա-
րանի դահլիճում կրկին առաջնորդական
ընտրութիւն կատարելու համար:

Մենք կաշխատենք, ըստ կարելոյն,
այդ ժողովի ճիշտ պատկերը տալ, ըստ
որում, իբրեւ առաջին դէպք Պարսկաս-
տանում առաջնորդական ընտրութիւնը
ժողովրդից ընտրուած պատգամաւորնե-
րով կատարուելը, գուրկ չէ հետաքրքրու-
թիւնից: Մենք կարճատեւութեամբ միայն
նոյնութեամբ ժողովում տեղի ունեցած
խօսակցութիւններն ու վիճարկութիւն-
ները՝ թողնելով ընթերցողին եղբակա-
ցութիւնը:

Պարսկաստանում ժամանակից էժան
բան չկայ. ժողովը նշանակուած էր ուր-
բաթ՝ օրը, ժամը 3-ին, բայց հազիւ
բացուեցաւ 4¹/₂-ին. 32 պատգամաւորներից
ներկայ էին հազիւ 26: Դիւանն անփո-

փոխ մնաց, այսինքն՝ առեւտրական Նազար
էֆենդի Գորոյեան, առեւտրական Վ.
Բժշկեան: Գորոյեանց ժողովի սկզբում
հաշտարկանի թեմի առաջնորդ Արխան-
գելսկայ արք-եպ. Սեղբակեանի հեռագիրը, որով
յայտնում է իւր հրաժարականի Ատրպա-
տականի թեմի առաջնորդական պաշտօ-
նից, և Վեհափառի պաշտօնական հեռա-
գիրը, չէր հրաժարականի և նոր ընտ-
րութիւն կատարելու մասին:

Առեւտրական.— Անցեալ պատգամաւոր-
ական ժողովի մէջ ընտրեցինք միաձայ-
նութեամբ Արխանգելսկայ արք-եպ. Սեղ-
բակեանին. այդ մեծամասնութեան ցան-
կութիւնն էր: Թէ որքան դժուար է
Ատրպատականի պէս մի թեմի կառա-
վարութիւնը, այդ կրնան վկայել ասոնք,
որք ծանօթ են տեղական պայմաննե-
րին, սովորութիւններին, օրէնքներին
ես խորհուրդ կըստ կրկին դիմել Վե-
հափառին, որ Սեղբակեան սրբապատն
ուղարկէ, իսկ եթէ այդ հնարաւոր չլինի,
այն ատեն թողունք Վեհափառին, որ
ես ինքն առաջնորդ լսիլէ մեզ, ըստ
որում այդ մեծամասնութեան ցանկու-
թիւնն է:

Փաշայեան.— Առաջին կէտին համա-
ձայն եմ. բայց ինչ կը վերաբերի եր-
կրորդ կէտին, համաձայն չեմ, ասով
ժողովրդին կը գլխեք ձայն ունենալու
իրաւունքը: Եւրոպայում նոյն իսկ կա-
նայ կը մասնակցին ընտրութեանց, այ-
սինքն՝ ընտրական քուէ կըստ: Գո-
րում մեր ազգայինները, երկար ատեն
աշխատելուց յետոյ, վերջն ընտրական
իրաւունք ստացած են: Կը բողոքեմ աս
կէտին դէմ:

Խաչմանեան.— Պնդել՝ որ անպատճառ
Սեղբակեանը գայ, անպարմա է. գուցէ
մարդը յարգելի պատճառներ ունի այս-
տեղ չգալու: Ոչ ոք իրաւունք չունի
իւր ձայնը Կաթողիկոսին *) տալու:

Ջ. Բուրգալեան.— Նիմուխով Վեհափառի
կոնգրակի վրայ, ընտրել ենք Սեղբակեա-
նին. այժմ էլ կարող ենք թողնել Վե-
հափառի կամքին. Կամ գիմենք Կաթո-
ղիկոսին, որ նա գրաւոր յայտնի մեզ
Սեղբակեանի չգալու պատճառը **):

Խաչմանեան պնդում է իւր ետևիկին
ասածի վրայ:

Առեւտրական.— Կերեկի որ, պարոն տո-
թը Փաշայեան կը կարծէ, որ եթէ
Կաթողիկոսին կամքին թողնենք առաջ-
նորդ ուղարկելու խնդիրը, դրանով կը-
սնցած կը լինենք մեր ընտրական ար-
տօնութիւնը: Ընտրական իրաւունքը հայ
ժողովրդին կը պատկանի տարիներէ ի
վեր: Հայաստանեայց եկեղեցւոյ օրինաց
հիման վրայ, ժողովուրդը կընտրէ իւր
մէջէն՝ քահանայ, եպիսկոպոս, կաթո-
ղիկոս: Մենք կը դիմենք Կաթողիկոսին
անոր համար, որ չգիտենք և չենք ճա-
նաչեր մի այնպիսի հուկարական, որ
ըստ ամենայն յարմար լինի և արժա-
րաւոր: Տաճկաստան կայ հիւսկարականնե-
րի և այլ անձանց գործունէութեան,
կենսագրական ցանկ, որով կրնան յա-
ջող ընտրութիւն ընել, իսկ էջմիածնին
այդպիսի ցանկ ունի չունի, չենք գիտեր
և մենք չունինք: Գալով Խաչմանեանին,
կրնանք որ պարսիկ ընտրութեան
հիմնաւոր փաստերի վրայ չեն հաստա-
տուած: Ժողովուրդը մեզ վրայ վստա-
հութիւն չունի, և առաջնորդի համար
Կաթողիկոսին դիմելով երբեք ժող-
ովուրդը իւր իրաւունքը չի կորսնցնել:
Պնդենք որ Սեղբակեանին ուղարկէ,
բարձր պաշտօնականներ երբեմն թագա-
ւորներն ու իշխաններն առաջարկն ա-
ռաջին նուազին կը մերժեն, բայց եր-
կու երբեք անգամ կրկնել և ինքեղիք
ենք, կրնանք որ պնդենք այդ աստի:

Մ. Յարութիւնեան.— Արխանգելսկայ արք-
եպ. Սեղբակեանի հրաժարականից ան-
հետ ընտրութիւն չի կորսնցնել: Կա-
թողիկոսին դիմելով երբեք ժող-
ովուրդը իւր իրաւունքը չի կորսնցնել:
Պնդենք որ Սեղբակեանին ուղարկէ,
բարձր պաշտօնականներ երբեմն թագա-
ւորներն ու իշխաններն առաջարկն ա-
ռաջին նուազին կը մերժեն, բայց եր-
կու երբեք անգամ կրկնել և ինքեղիք
ենք, կրնանք որ պնդենք այդ աստի:

*) Խաւր գործաւ է:
) Սորով ժողովուրդի համաքանկութիւն:
) Ի հարկէ...

անգամ խնդրելով՝ ընդունիլ Կամ ան-
ձնական տկարութիւնն է պատճառ՝ որ
մերժել է, և կամ իւր ուժերից վեր է
համարել Ատրպատականի թեմի կառա-
վարելը, հիմնուելով նախկին առաջնորդ-
ների գործունէութեան վրայ: Մեր ա-
ռաջին ընտրութիւնը չյաջողուեց. փո-
ձենք երկրորդ ընտրութիւն կատարել:

Փաշայեան.— Ժողովրդի ղեգոհներն
ընտրուած են, և առաջին անգամ Կաթողի-
կոսին ընտրուեց իրաւունք է տուել: Ըստ
չառ կարող ենք խնդրել, որ տեղապա-
սուղարկի, բայց ոչ առաջնորդ: Աւելի
լաւ է բոլորովին ընտրութիւն չկայաց-
նել՝ քան դիմել Կաթողիկոսին, որ ա-
ռաջնորդ ուղարկի:

Մ. Յարութիւնեան.— Համաձայն չեմ
պ. Փաշայեանի ասածին: Մենք մեր ի-
րաւունքները ոտնաձուլ ենք տալիս:
Ժողովուրդը մեզ ընտրել է, որ մենք էլ
առաջնորդ ընտրենք և ոչ դիմենք Կա-
թողիկոսին. ծայրայեղ դէպքում պէտք
է մենք հրաժարուենք և նոր պատգամա-
ւորական ընտրութիւն լինի:

Խաչմանեան.— Մենք իրաւունք չու-
նինք մեր ձայնը Կաթողիկոսին տալու,
միայն կարող ենք խնդրել, որ Արխան-
գելսկայ ուղարկէ: Ժամավաճառութիւն
չանենք. դիմենք բուն գործին. ասել
թէ չենք ճանաչում եպիսկոպոսներին,
սխալ է. այնքան ենք ճանաչում եպիս-
կոպոսներին, որքան և ինքը՝ Կաթո-
ղիկոսը: Պատասխանատուութիւնը մեզ
վրայ աւանդ, և ոչ թէ թողնենք Կա-
թողիկոսին:

Ղորղանեան.— Այսինքն... մէկը չկայ,
որ Կաթողիկոսի կամքին թողնի ըն-
տրութիւնը:

Առեւտրական.— Իմ անձնական կարծիքը
չէ մրայն, որ յայտնեցի ժողովին, այլ
մեծամասնութեանը:

Ջ. Բուրգալեան.— Բուժարկեք— թողնել
Վեհափառի կամքին թէ ոչ *):

Մ. Ջառաֆեան.— Մեզից շատերը
ծանօթ են եպիսկոպոսներին և նրանց
գործունէութեան հետ:

Վ. Բժշկեան.— Մեծամասնութիւնը
Վեհափառի կամքին թողնելու կողմնա-
կից է: Ընտրական սկզբունքն ինքն ըստ
իրենք շատ լաւ բան է և ամենին
օտնակոյ չի լինի, եթէ հանգամա-
նորէն ստիպուած թողնում ենք Վեհա-
փառի կամքին: Տարածաշնորհեանց տե-
ղիք շատու համար, ցանկալի է, որ մեր
թեմակալը միաձայն ընտրուէ:

Փաշայեան.— Միաձայնութիւնն ընտ-
րական ժողովներէ մէջ անհրաժեշտ չէ.
ձայնիկ առաւելութեամբ է շատ ան-
գամ ազգերի, ժողովուրդների ապագան
վճում. ձեռնուած եմ, որ չի կարելի
առաջնորդ ուղղել Վեհափառից: Տաճկաս-
տանում խառն ժողովն է ընտրում մէ-
կին առաջնորդ, և պատրիարքն իրա-
ւունք չունի առաջնորդ ընտրելու մէ-
կին. իրաւունքը ձեռքբերելու բաց չթո-
ղունք, թուրքութիւն չցուցնենք. թէ չէ,
ներկայ Կաթողիկոսի մահից յետոյ այդ
արտօնութիւնից կարող ենք գրկուել.
լրագրները կըմարեն մեզի: (Կարդում
է «Արեւիկ» Մամուլ) ի մէջ ներկայ ընտ-
րութեան վերաբերեալ մի երկու էջ):

Առեւտրական (տեսնելով որ լուրջութիւն
է տրուել, խօսող չկայ, հարցնում է).
— Թեմ և դէմ կարծիք յայտնողներ չը-
կան:

Մ. Ղորղանեան.— Այսինքն... այս ընտ-
րութիւնը նոր իրաւունք է. գործադ-
րենք, այսինքն... որ չըրկուենք:

Խաչմանեան.— Դիմենք ընտրութեան.
Ժամավաճառ չլինենք:

Փաշայեան.— Եթէ Կաթողիկոսը մի
առաջնորդ ուղարկի, որ ժողովուրդը նը-
րանից ղեգոհի, յետոյ ո՞վ կըլինի պա-
տասխանատուն: Կամ ընտրութիւն կա-
յացնենք, կամ բոլորովին՝ ոչ:

Առեւտրական.— Քաղաքական խնդիրնե-
րու նկատմամբ, Ատրպատականի թեմը
շատ դժուարին է կառավարելու: Վեց-

Կոթ առաջնորդ տեսած եմ աստ, ինչ-
պէս՝ Սահակ, Սաթունեան, Եսկոբ, Ա-
բէլ, Մուշեղ, Ստեփան և այլն: Եթէ ը-
ստիք՝ առաջնորդները միշտ գոհացում
տուել են ժողովրդի պահանջներին,
սխալ կըլինի. եթէ ըսենք ժողովուրդն
է յանցաւորը, ադ ևս սխալ կըլինի: Երկ-
րի վիճակը, քաղաքական գործիւնն
այնպիսի խնդիրներ կըստեղծեն, որ ա-
ռաջնորդները միշտ չեն կրնար արգա-
լուցիւն ձեռք բերել, իսկ ժողովուրդը
կըզգոհի, որ իրեն արգարութիւն չեղաւ:
Խղճ մտօք պիտի ընտրել այնպիսի մէ-
կին, որ կիսով չափ գոնէ գոհացնէ ժո-
ղովրդին, եթէ մէկին լաւ չճանչանք և
ընտրենք, միթէ այդ խղճով ընտրութիւն
կըլինի:

Ջ. Բուրգալեան.— Հակառակ եմ ձեռ
ասածին: Եթէ խղճի դէմ պիտի գոր-
ծենք, էլ ինչու ենք ընտրուել:

Առեւտրական.— Ճիշտ, ընտրուել ենք,
որ խղճի մտօք գործենք:

Մ. Ջառաֆեան.— Պատգամաւորներս
այստեղ նստել ենք, որ խղճի մտօք
գործենք: Յաջող ընտրութիւն կարելի է
անուանել այն, երբ մեծամասնութեամբ
է ընտրուած. դիմենք ընտրութեան:

Խաչմանեան.— Չըզգելն աւելորդ է.
կամ ընտրութիւն անենք, կամ վեր կե-
նանք գնանք:

Միւրջ Սարգսեան Բ.— 21 կարելի
բուէի դեմ թողնել Կաթողիկոսին թէ
ոչ: (Իժգոհ ձայններ):

Մ. Յարութիւնեան.— Առաջին անգամ
ընտրութիւն ենք կատարել, եթէ այս
անգամ էլ չանենք, ապօրինի կըլինի.
քուէ, քուէ:

Ժամը 5¹/₂ է: Առեւտրական կէս ժամ
միջոց է տալիս հանգստանալու, և մըտ-
քել փոխանակութեանց համար:

(Գը շարունակուի)

ԳՐԱՆԱԿԱՆ

Գր. Աղաջանեան

ԹԻՒՐԳԻՆ

Մայիսի 18-ին հրատարակուած մի
իրաւէտ Ռուսիայի և Միացեալ Նահա-
նեանց հայտնակ դարձած հայերին ար-
գելում է մասնի թուրքաց կայսրութեան
սահմանները: Կ. Պոլսից հաղորդում են,
որ ուստայ և ամբիկեան գետապաններն
անյապաղ բողոքել են այս կարգադրու-
թեան դէմ:

ՏԻՆԱՍՏԱՆ

«Standards»-ի Վենայի թղթակցից
արեւելեան ասիական գործերին լաւ

կողմնակցներն ծայրագույն Արևելքում: Հե-
տևաբար վերջը յարուցանողը պիտի լինի
ձախմուտն, բայց նրա մտադրությունները
մասին Առաքելությունը ճիշտ տեղեկություն
ներ չկան:

«Neue Freie Presse» ն առերի յոռետե-
սական հայեացքով է նայում 2-ին աստանի
իրերի գրությունները: «ՆԺԵ» հայտնեց,
—ասում է այդ լրագրիչը, — դեռևս անապ-
րիկ ազատությունը, մի տարույն միասնական
գործողություններով 2-ին աստանում ոչինչ
չի արուած, և չինական խնդիրը հեռու
է լուծումից առերի, քան երբեք: Օտա-
րերկրացիներն այժմ առերի՝ անպահովու-
թիւն են վայելում, քան առաջ. բայց
առևտրի մէջ ոչ մի բարեփոխութիւն չի
կատարուել, և մանրաբաններն ամենին
չեն սովորել գնահատել և քննարկել և
ամերիկեան քաղաքացիութեան գերազան-
ցութիւնը: Չհաւուել է միմիայն Ռուսիան,
որը թերեւս երբեք չհեռացայ Մանչու-
րիայից, իսկ այն դժուարութիւնները,
որոնց դէմ միւս պետութիւնները պէտք
է կուէին չինական գործերով զբա-
ղուելու համար, դուրս առերի և չահաւէտ
են Ռուսիայի համար, քան Մանչուրիայի
իսկապէս տիրապետելու: Չափաւորակ
կանցնի, մինչև որ Գերմանիան կամ մի
որեւէ ուրիշ պետութիւն նորից կարող
լինի մտածել չինական գործերի մասին:
2-ին աստան խնդիրը մնում է առաջուայ,
եթէ ոչ առերի վստօթի գրութեան մէջ,
որովհետև չինացիները տեսան, որ ի-
րենք կարող են ծիծաղել ամբողջ Արեւ-
մայի վրայ, բայց հոգի Ռուսիայից, և ոչ
մի բան ձեռք չի բերուած ոչ քաղաքակը-
թութեան, ոչ առևտրի համար, — ուրիշ:
Բայց այն դեռևս փորձից, որ ունեցան
Գերմանիան և միւս պետութիւնները:

ԱՆԿԻԼԻԱ

Ինչպէս հաղորդում է «Manchester
Guardian»-ը Լոնդոնի թղթակիցը, թա-
գաւոր Էդուարդ VII-ը իւր գագաթնու-
թիւնն է յայտնել այն բանի առթիւ, որ
իշխանութիւնը հարկ է համարում պա-
տասխանատուութեան կողմն այն ան-
ձին, ով մամուլի մէջ կամ բերա-
նացի վատ խօսել է իւր, թագաւոր-
ըն, մասին: Թագաւորը համոզուած է,
որ հասարակաց կարծիքը կարող է աս-
պարհաւորութեամբ վերաբերուել դէպի ինքը
և ճշմարտութիւնը գնահատելու ստու-
թիւնը: «Թագաւորը, — աւելցնում է
թղթակիցը, — այնքան պարզ ու որոշ
կերպով է խօսել այս մասին, որ
մենք հազիւ թէ հարկ ունենանք
կրկնելու վերջերս եղած մի քանի դէպ-
քեր»: Թղթակիցն այս խօսքերով ան-
շուշտ ուղում է ինչեքնել իւրանդական մի
լրագրի այն համարի արգելումը, որի
մէջ յարձակումներ էին սպառնալով թագա-
ւորի անձի դէմ, այլ և հետեւեալ դէպքը,
որ տեղի է ունեցել վերջերս: Բերման-
համի ոստիկանապետը անդական «ազ-
գային ռամկավարական միութեան» քաղ-
աքաւորին տեղեկագրել էր, թէ, ինչպէս
հաղորդել են իրեն, ինչպիսի միութեան
ժողովները մէկուս վերաւորական բա-
ռեր են արտասանուած թագաւորի հա-
ցէին: Այս պատճառով նա սպառնում էր
արգելել այդ միութեան ժողովները,
եթէ նորից այդպիսի ապօրէն խօսքեր
արտասանուեն: Այս բանին ի պատասխան
միութեան նախագահ Տոմսոնը գրաւոր
կերպով դիմեց Բերմանհամի ոստիկանա-
պետին, հարցնելով նրան թէ իսկապէս
նա է արդեօք գրել ինչպիսի նամակը
միութեան քաղաքաւորին, և եթէ նա է
գրել, ապա ով է ոստիկանապետին լիա-
զօրութիւն տուել վճռելու, թէ ոչ բա-
ռեր են նա ապօրէն: «Անգլիայում գոյու-
թիւն ունի գաղաքական», աւելցրել էր
Տոմսոնը: Ի պատասխան իւր նամակի,
Տոմսոնը Բերմանհամից հետեւեալ հեռա-
գիրը ստացաւ. «Յաղթութիւն: Ոստիկա-
նապետը զիջեց: Արգելումը բարձուած է»:

ՀԱՐԱՆԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԱ

Հարաւային Աֆրիկայից վերադարձած

հալանդական մի բժշկի տախիով, գեներ-
ալ Բոթան, մերժելով Կիտաների առա-
ջարկած պայմանները, մի շարք բարձր
է բաց թողել, որը վերջանում է հետե-
ւեալ խօսքերով: «Որքան շատ տանջուեց
թշնամու ձեռքից, այնքան առերի սերտ
կերպով պիտի միանանք յանուն մեր բա-
րի և արդար գործի: Ինչպէս Դանիէլ
առեւմտեան գրի մէջ, մենք պէտք է մեր
յոյսերը դնենք միմիայն Աստուծոյ վրայ:
Նա անպատճառ կօգնէ մեզ երբեքից,
ինչպէս Ինքը գիտէ»:

— Կապիտալիզմը «Daily Mail»-ին հե-
ռագրում են, որ բոլորները մեծ գործու-
նէութիւն են ցոյց տալիս Կապի գաղութ-
ի արեւելեան գաւառներում: Կապի կա-
ռավարութիւնը տեղեկութիւն է ստացել,
որ բոլորները Կապի գաղութի մօտ վերցրել են
500 ձի: Մանր զօրքանակներ գնում են
դէպի հարաւ: Սակայն, Կիտաներն և
նախկին միջոցներ է ձեռք առնում և
ամեն կողմից զօրքեր է ուղարկում Կա-
պի գաղութը:

— Ինչպէս հաղորդում են «Berliner
Local-Anzeiger»-ին, գրաքննութիւնը
Հարաւային Աֆրիկայում բաց չի թող
նում ոչ մի մամուլային տեղեկութիւն Դե-
լարէյի հետ ունեցած ճակատամարտի
վերաբերմամբ, որի մասին այս օրերս
հաղորդել էր Կիտաները: Այդ բանն ա-
ռիթ է տալիս Լոնդոնում երկու կերպով,
թէ մի գուցէ այդ ճակատամարտն առե-
լի վատ հետեւանքներ է ունեցել անգլիա-
ցիներին համար, քան հաղորդում էր
պաշտօնական հեռագրի մէջ: Չմոտա-
կան միմիայնութեան մէջ նոյն տեսա-
րաններն են տեղի ունենում, ինչ որ պա-
տերազմի սկզբում, երբ ամեն օր կախ-
ւում էին սպանուած և վերաւորուած
անգլիացիների անուանացուցակները:
Բազմաթիւ ժողովուրդ մեծապէս յուզուած
սպասում է այդ ցուցակներին:

ՀԵՌԱՐԱՆԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Սոփիայից իրեն լուր հեռագրում են,
թէ Ռուսիայի կառավարութիւնը մեր-
ժել է բուլղարական գաղական բնույթի
պահանջն այն մասին, որ ձեռքաւորուած
մակեդոնացիներն իրեն վկայ հարցուփորձի
ենթարկուեն բուլղարական բնույթի կողմից
Սարաֆովի դատի մէջ:

— Տիբլին Բոթան շոգենուով հասաւ
Սառաւորամպտին մայիսի 26-ին: Նա հրա-
ժարուեց լրագրողներին հետ զրուցաւորե-
լուց: Սրանով հասարակապետութեան
նախկին միմիայնութիւնը փոխելով «Ռեյ-
տերի» գործակալութեան» ներկայացուց-
չին հաղորդեց, որ տիկ. Բոթան գնում է
ուղղակի Լոնդոն, իսկ այնտեղից — Հոլան-
դիա և Բելգիա: Փոխելով չի կարող ոչ
հերքել, ոչ հաստատել այն լուրը, թէ
տիկ. Բոթան Եւրոպայ է եկել խաղաղ
առաքելութեամբ. անգլիացիները Փիւն-
րից աղերս խօսք առնելով բաց են թողել
նրան տիկ. Բոթային Եւրոպա ուղեկցելու
և Բելգիայում իւր հօր՝ Արաւհամ Փիւնրի
հետ տեսակցելու համար:

— Կիտաներ Սկրել մայիսի 25-ի
երեկոյան յարձակում գործեց Բարիկի-
կոսի հրաւիր արեւմտեան կողմը գտնուած
բռնակներ թանկան վրայ: Նա գերի
վերցրեց 20 հոգի և աւար առաւ
116 ձի, այլ և ռազմամթերք, ուտեստի
պաշարներ և այլն: Գերապետ Ուրիգան
յարձակում գործեց բռնակների մի զօրա-
խումբի վրայ Ստէյնսբուրգի մօտ և գերի
վերցրեց 262 հոգի:

— Մայիսի 25-ի առաւօտեան Պրետո-
րիայի մօտ, Պրետորիայի գծի վրայ,
գնացքների խորտակում պատահեց. զօր-
քեր փախաւորով մի գնացք ընդհարուեց
գրիմացի եկող մի ուրիշ գնացքի: Սպա-
նուած է 9 հոգի և մի քանիսն էլ վը-
րաւորուած են:

— Զանքայից հաղորդում են մայիսի
14 թուականի կայսերական մի հրամանի
մասին, որի մէջ ասուած է, թէ չուգերի
և այլի կայսրուհու ծեր հասակի պատ-

ճառով կայսերական արքունիքի վերա-
դարձը Պեկին յետաձգուած է մինչև օ-
գոստոսի 19-ը: Պալատական աստղա-
գէտները ցոյց են տուել այդ օրն իրեն
բարեյաջող օր ուղևորութեան համար:

— Ամերիկեան ներկայացուցիչ Ռոկկի-
լը մայիսի 26-ին Պեկինից խօսած մի
հեռագրով խնդրել էր ամերիկեան ար-
տաքին գործերի մինիստր Հէյնին իրեն
լիազօրութիւն տալ դեսպաններին առա-
ջարկելու, որ 2-ին աստանից ստանալիք
տուգանքի խնդիրը յանձնուի Հաագի,
միջազգային միջնորդ գաղաքային բնու-
թեան: Հէյնը հեռագրով համաձայնութիւն
է տուել:

— Սեմիպալատինսկից հեռագրում են,
որ մայիսի 25-ին, առաւօտեան ժամը
10-ին, խիստ քամի եղած ժամանակ,
հրդեհ է ծագել Պալոդար քաղաքում:
Այրուած է քաղաքի երկու երրորդական
մասը, եկեղեցին, հեռագրատունը, դա-
ւառական վարչութիւնը և արքունական
գանձարանը. փողոց ու դուռնակներն
աղատուած են: Հրդեհի զոհերը կարիք
ունին նպաստի և կենսական պաշարնե-
րի: Նահանգապետը գնացել է Պալոդար:

Խմբագիր հրատարակել
ՍՊԱՆԴԱՐ ՍՊԱՆԴԱՐԱՆՆԵՐ

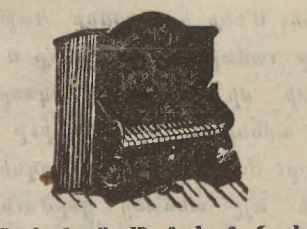
ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԲՈՒՈՐ ՏԻԿՆԱՅԲ
Կառ. հաւարաւորութիւնից դէմքի հա-
մար գործ են ածում առողջապա-
հական քիմիական մաքուր պոլ-
ՀԻԳԻԵՆԱ. ԸՆԿ.
«ՀԻԳԻԵՆԱ» պոլիտրան
բոլորովին անվնասակարէ, շատ լա-
ւանկատելի կերպով է նստում
դէմքի վրայ, կաշուն տալիս է ա-
խորժելի քնքշութիւն և սպիտակու-
թիւն:
Վաճառումը Պետերբուրգի Տիկնո-
րական Լաւորատորիայի պահեստ-
ներին կից:
Դիւխաւոր պահեստը
C.-Истербургъ. Коломенскій, д. 12
Վաճառում է ամեն տեղ:
(М.) 52539 21-19

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐ

ՌՈՅԵԱԼԵՐ

ԳՐԵՅԱԿՈՒՐԱՆՆԵՐ
ՌԻԴԵՐԳՈՒՄ ԵՆ ԶՐԻ

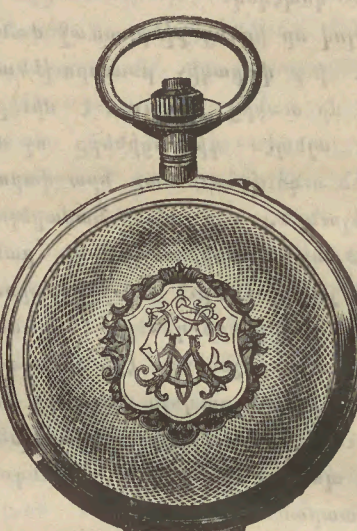
ԵՐԱԶՏԱՐԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐԻ ԵՒ ՆՈ
ՏԵՐԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐԻ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ
Դ. Ե. Պ. Օ.

Ռ. Մ. ՄԻՐԻՄԱՆԻՆ
Музыкальное депо
Б. М. МИРИМАНЯНЪ
Тифлисъ, Дворцовая ул.
(399) 36-34

ՉՐԻՒՄ
ՍԵՂԱՆԻ ՍՊԱՍ

ով ցանկանում է ձեռք բերել բոլորովին ձրի սեղանի սպաս, որն «Ալպակա» կոչուած բոլորովին սպիտակ մետաղից է շինուած և ծածկուած է 84 աստիճանի արծաթեայ հաստ շերտով, որը երբեք չի փոխում իւր գոյնը և գտնուում է շքեղ արկղիկի մէջ, այն է՝ 6 հատ սեղանի գզալ 6 » » պատառաքաղ 6 » » դանակ,

որոնք արժեն 12 ռ., — թող նա ուղարկի 1 ըուրլի և նրան մնացած 11 ռ. վերապիւր վճարով կուղարկուի այդ սպասը. բացի դրանից նրան կուղարկուի սպասի հետ միասին 11 կուպոնը, իւրաքանչիւրը 1 ռ. արժողութեամբ: Այդ կուպոնները հետուութեամբ կարել է տա-
րածել ծանօթների շրջնում և այդպիսով յետ ստանալ սպասի վրայ ծախսուած փողը: Այդպիսի կուպոն գնողը և մեր պահեստն ուղարկողն իրաւունք ունի իւր կողմից ստանալու մեկնից 12 ըուրլու սպաս միմիայն 11 ըուրլու վերապիւր վճարով և ձրիաբար 11 կու-
պոն՝ նորից տարածելու համար:
Դիմել «Базаръ Новостей» Варшава, Граничная, 4. (Նամակ-
ները գրել ռուսերէն):
(М) 67845

Չնորհի այն հանգամանքի, որ իմ շինած ժամա-
մացոյցները մեծ քանակութեամբ վաճառուած
և պատրաստուած են նոր կատարելագործուած
ձևով, ես հնարաւորութիւն ունեմ այս տարուա
փետրուարից վաճառելու ամենազեղեցիկ և
դիմացկուն
ՅԱՄԱՐԱՆԱՅԻՆ ԺԱՄԱՄԱՅԻՆ ԵՐԱՐԱՆՆԵՐ
ՆՈՐ ՈՍԿՈՒՆԵՐ,
որոնց մինչև անգամ մասնագէտները զօրաւոր-
ութեամբ են կարողանում գնահատել իսկական
թանկագին ոսկեայ ժամացոյցները: Անկերը
փակ է, մեխանիզմն ամենալաւ շինուած բոլ,
նոր պէս ամերիկեան նոր ոսկեայ շինուած գե-
ղեցիկ շղթայով բեռնուով հանդերձ և, պատուի-
րողի ցանկութեամբ, իւր ազգանունն սկզբնա-
տուեալով վերին խումբի վրայ Գիւնը փոխա-
նակ 16 18 և 20 ըուրլու:
ՄԻՄԱՅԻՆ 6, 8 ԵՒ 10 ԲՈՒՐԼԻ
Ամերիկայում այս ժամացոյցները վաղուց արդէ գործածութիւնից հանել են իս-
կական ոսկեայ ժամացոյցները և ներկայումս մեզուած ամենքն սկսել են սրանցից
գործածել: Նոյնպիսի ԿԱՆԱՆԺ ժամացոյցներ 1 ըուրլով թանկ:
ԴՐԱՒՈՐ ԵՐԱԶՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՏՐԻՈՒՄ 6 ՏԱՐԻ ԺԱՄԱՄԱՅԻՆ:
Ուղարկում եմ կատարելապէս ուղղած ժամացոյցներ 2 ռ. կանխավճար ստանալուց
յետոյ, իսկ մնացածը — վերապիւր վճարով: Հասցէ՝ Кутноро, сквадъ женебскихъ
гасовъ въ Варшавѣ, Королевская, 29.
— Բազմաթիւ շնորհատրական նամակներ և կարծիքներ:
(625) 10-4

ԿՈՒՆԻԱԼ ԱՊՐԱՆԻ. ՄԺԵՐԳՆԵՐ Ի ԵՒ ՈՒՆԵՆԵՐՆԵՐԻ
ԵՐՈՊԱՎԱՍԿԱՃԱՐԱՆՈՑ
ԶԱՔԱՐԻԱՅՈՎ. ՍՈՒԼԽԱՆՈՎԻ
ԴՈՒՈՎԻՍՈՒ ՊՐ. ՎՐԱՅ ԿԱՄԵՐՆԵՐԻ ԿՈՐԳՈՒՄ ԴՈՒՐԵՑ,
8 Ն. Ե. Ն. Ո. Ն. 210

Մագազինում գտնուում են զանազան ընտիր, խմոր մթերքներ յայտնի ֆիրմա-
ներից անընթաց ստացուած. այսպէս ԱՆԻՐ 000 և 0000 Սոլոդովի և Վոդկա-
նի Ռոստովի և Սոլոդովի շոգեւորքները ֆաբրիկաների պլոմպերով, ԽՈՂԻ Ա-
ՊՈՒՄՏ անուշահամ ֆունտը 22 կ, իսկ առջին տորը՝ 18 կ. ֆունտը, ԽՈՂԻ
ԽՈՂԻ ԱՊՈՒՄՏ 28 կ. ֆունտը, տորը (վիշնաւ) 23 կ. ֆունտը. ԿՈՒՄ ԻՆՂ ամե-
նալաւ տեսակից մաքուր, վաճառ, զափրան, լիմոնի խոլ, որոմ 1/2 և 1/2,
ֆրակոններով յատուկ պատուրբած: Զատուր պատկանելի համար, և ուրիշ շատ բա-
ւար և նորութիւններ:
Զայ առնողներին տրուում են զատկական նուէրներ ձրի — շայն ամաններ,
1/2 դիւմիս բաժակներ կամ 1/2 ֆունտ կափէ մակա և ցիկոր, շաշկաներ կրկնակի
սիւրբպիւրներով և այլն: Ամեն տեսակ ուտաց և արտասահմանի խմիչքներ, նոյն-
պէս Կախէթի գինի Կովկասի յայտնի ֆիրմաներից:
Մեր ֆիրման իրեն համար նշանաւոր է ընտրել — ապրանքի մեծ քանակու-
թեամբ վաճառուած չարիւտը վաճառելով, որով միակերպ ապահովում է առ-
նողի և ծախողի շահերը, որի համար խնդրում է յարգելի հասարակութիւնից ան-
ձամբ համոզուելու:

ՄԻ ԲԱՆԻ ԱՊՐԱՆԻ ԴՆԵՐԸ	
Զաքար	15 կ. ֆունտը
Զաքարաւաղ	18 կ. »
Կոփէ սօկի	45 կ. »
Թարմ մարմաւաղ	25 կ. »
Դարամիկ	25 կ. »
Կակաո հոլանդի	60 կ. »
Կոփէ Լեան	40 կ. »
Կոփէ Ոսկէ Հաւայի	60 կ. ֆունտը
» Բարիայի	55 կ. »
» Լի լիւր	31 կ. »
Յունական ձիթապտուղ	20 կ. »
Զէթ	20 կ. »
Արքայական ալիւր	2 ռ. 40 կ. պոլդը
Դոնի շամպայն	70 կ. սկսած

ՎԵՏՏԵԼԻ ԳԱՐԵՋՈՒՐ 10 ԿՈՂԵԿ ԾԻԾԸ
Արքունական կալուածքի գինի ամեն տեսակի, մալարաւի իսկական կըպ-
(584) րացրած ճարպ:
25-19

РОЗОВОЕ МЫЛО
ХРУСТАЛЬНОЕ № 4711

Поставилъ Дюро Его Императорскаго Величества
ФЕД. МЮЛЬЕНСЗ
КОЛОКОЛЬНАЯ № 4711 ВЪ КЕЛЬНЬ-РИМЪ
Высокое содержание ГЛИЦЕРИНА, ЭКОНОМІЯ ВОСПЛЪЩІЕ ОБИЛІА ПЛЪНІ,
НЪЖНЪІЙ ЗАПАХЪ РОЗЫ
Вотъ качества, отличающія это мыло въ высокой степени.
(М.) №1 35